

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р арх. Александър Д. Слаев

на статията

ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ПРИЕМНИТЕ ПРОСТРАНСТВА В НЯКОИ ВИДОВЕ ОБЩЕСТВЕНИ СГРАДИ

Автор – д-р арх. Радост Райновска

Статията на д-р арх. Радост Райновска третира темата за промените в пространствената структура на обществените сгради под влияние на новите тенденции в развитието на обществото и свързаните с тях променящи се изисквания към обществените пространства и сгради. Тази тема несъмнено е актуална и важна, защото обществените сгради са от критично значение за развитието на структурите на обществото и на градовете като урбанистични формирования, които катализират икономическия и социален прогрес. Промените, дължащи се на ускореното производствено и техническо развитие и повсеместното навлизане на компютърните и информационни технологии разкриват нови хоризонти и поставят нови стандарти пред обществените институции и тяхната инфраструктура.

Статията се фокусира върху онзи съществен компонент на обществените сгради, който е идентифициран като “приемни пространства”. За да дефинира приемните пространства като съществен компонент от структурата на обществената сграда, Райновска се базира на разграничаването между “доминиращи” (или още определени като “функционално определящи”) дейности и „съпътстващи“ (или “спомагателни” или “обслужващи”) функции. На по-ниско – базисно ниво, за да определи същността, ролята и значението на видовете пространства в обществените сгради, д-р Райновска дефинира понятията “архитектура”,

“функция” и “пространство” като се позовава на определенията на Молчанов и Мис ван дер Рое. Молчанов определя три основни и взаимно свързани вида архитектурно пространство: външно, оградено и вътрешно. Въз основа на тези дефиниции авторът прави структурен анализ на общата функционална схема на обществените сгради. В този случай Райновска възприема и детайлизира функционалната структура на Благовест Вълков, която разграничава четири основни функционални групи: А) главна и определяща функционална група, Б) функционална група “достъп на публиката”, В) функционална група “организация и подготовка на дейностите” и Г*) функционална група “основни и обслужващи дейности на открито”.

След като изяснява теоретичната основа на своята теза, д-р Райновска пристъпва към емпиричен анализ на сгради от архитектурната практика с оглед доказване на тезата си. Тя най-напред сравнява примери от историята на театралните сгради още от XVI до XVIII век и се фокусира върху два примера от 40-те години на XX век и един от началото на XXI. Друг вид обществени сгради, анализирани по-подробно, са училищните сгради. Относително по-подробният анализ се дължи на очевидните по-съществени промени в начина на реализиране на учебните дейности дори само през един относително по-кратък период – от началото на XX век до нашата съвременност. Авторът сбито систематизира същностните характеристики на промените във функцията и предизвиканите от тях промени в пространствената структура на училищните сгради

В крайна сметка, Райновска стига до някои важни изводи за промените настъпили в проектирането на театрални и училищни сгради. Тя установява, че е налице “постепенно и динамично нарастване на приемните зони и пространства в сградите за култура и образование.” Това е констатация,

която има важно значение за теорията на архитектурното проектиране на този вид обекти на общественото обслужване, доколкото балансът между функциите има ключова роля за пространственото осигуряване на публичните дейности и, съответно, определя в каква степен необходимите на обществото условия за развитие ще бъдат реализирани.

Като цяло, може да се каже, че статията на д-р Райновска прави съществен принос към изясняване на тенденциите в развитието на обществените сгради в началото на XXI век и към теоретичното осмисляне на тези тенденции. Статията също така прави и важен принос към методологията на проектирането на този вид сгради, доколкото направените изводи имат важно методологично значение за архитектурната практика и могат да послужат както в процеса на обучение на студентите по архитектура, така и на практикуващите архитекти.

Юни, 2019

Варна

Рецензент:

проф. д-р арх. Александър Д. Слаев